

Сёнтёрү ялавё

Муркаш район хаҗачё

1944 җулхи майн 5-мёшёнченпе тухат

27 (7452) №



Юн кун, 2007 җулхи апрелён (ака) 4-мёшё



Хакё ирёклё

Ыттисемшён ыра тёслёх

Җитёнү

Пултарулла вёрентекен



Раиса Владимировна Николаева таваттамёш җул Муркаш шкулёнде ыраҗ чёлхиле литературине вёрентет. Тәххәрмёш разрядри вёрентекен ёсре пултаруллахпа паларать. Виҗсёмёш җул ёнтё класс ертүҗи пулса тарашать. 7 "в" класри ачасемийён вара Раиса Владимировна чи сываҗ тус-юпташ. Акә мал туртамла учитель "Чи лайах класс ертүҗи" конкурса хутшанчё. Палартма камалла, унта хутшанакансенчен вал чи самрак вёрентекенсенчен пёри пулчё, парнене тивёсрё.

Район администрацийён вёрентү, самраксен политики тата физкультурна спорт пайё самрак специалистсем җине пысак тимлёх уйарать. Унан ятарла планёпе килёшүллён самрак вёрентекенсем пёрремёш тёл пулава пуханчё.

Камән савам пысакрах

Районти хуҗалыхсенче кәҗалхи апрелён 3-мёшёнче кашни ёнерен сёт ватаман мён чухлё суса илнине кәртартни. Цифрасен колонкисенче: 1.Кашни ёне пусне ёнер сёт сунә. 2. Иртнё җулхи мартн 27 мёшёнче сунә (килогрампа).

Е. Андреев яч. хис.	6,9	10,8	"Свобода"	14,6	15,4
"Волга"	9,3	10,2	"Саятель"	3,4	7,0
"Восток"	14,6	10,9	Суворов яч. хис.	15,5	12,1
"Герой"	17,9	11,6	"Рассвет"	8,4	11,5
К. Иванов яч. хис.	8,5	3,1	"Ударник"	14,5	12,1
Ильич яч. хис.	14,3	10,8	Чапаев яч. хис.	11,3	10,6
Ленин яч. хис.	7,0	10,6	"Чемеево"	10,9	10,0
"Лидер"	8,9	13,0	Чкалов яч. хис.	12,2	10,3
"Дружба"	3,3	10,8	Хресчен (фермер) хуҗалыхсём	4,5	0,0
"Оринино"	14,9	11,0	Районёпе	11,6	10,8
"Передовик"	6,4	7,5			

Пирён интервью

Җара кайма җул уҗа

Апрельтен яшсене сурхи призывна җара асатассё. Районти вуншар яш салтак атти тәхәнати. Кәҗал җара асатасси епле пыраты-ха тата мёнле сөнёлёхсем пур. Җакә тата ытти ытисем җине хуравлама ыйтрам энё Муркаш районён җар комиссарён җумёнчен Д.Н. ЗАХАРОВРАН.

— Дмитрий Николаевич, яшсене җара асатасси епле пыраты-ха?

— "Таван сёршыва хутёлесси — кашни гражданиннан таса тивёсё" тенё Конституцире. Апла пулсан унан хайён тивёсёсене пурнаҗламалла, мирлё пурнаҗа сыхламалла. Саккунпа тата хушупа килёшүллён кәҗал суркунне җар службине пётёмпе 58 яш каять, вёсенчен ытларах лайне, 18 яша, типсёр җарне илсе кайма палартнә. Иртнё җулхи кёркунне хамар ёсё 100 процент пурнаҗларамар. Сурхи асатәва та аңасла ирттерессе шанатпәр.

— Кәҗал хёсмете хәш җулта суралнисем каяссё?

— Суркунне җар службине 1989 җулта суралнисем каяссё, енчен те вёсем призыв кунё тёлне 18 җул тултарнә пулсан. Җаван пекех 1980-1989 җулсенче суралнисене, енчен те вёсен

җара каяс срока куҗарнә вәхәт пётнё е тёрлө сәлтәвсене пула малтан җара илмен пулсан, вёсене те җара илсёсё.

Яшсене җара илсе кайма РОСТО аван хатёрленерен, 2006 җулта ялла ыраҗсенчи җар комиссариачёсем хушшинче эпир пёрремёш ыраҗна тухма пултартамар.

— Җара кәҗал суркунне каякан яшсём мён чухлө вәхәт хуши службара пулассё?

— 2007 җулта җара каякансене пёр сунталәк сураләх асататпәр. Иртнө җул 2 сунталәх асатнә. 2008 җулта вара служба срокө пёр сунталәкпа танлашть. Енчен те самрак ятарла ватам пелү паракан вёренү заведениёнче е институтра вёренет пулсан, аңа вёренсе пётериччен җара илмессё, сак вәхәтә малалла куҗарассё. Аслә вёренү заведениёнчөсене вёренекенсене, вёренёве пула илсе кайманисене, сак ёсё вёслөнө хыҗсан ытларах илсе кайма палартассё.

— Җамраксём хушшинче мёнле сәлтәвсене пула салтак пулма юрәсәр тесе палартассё?

— Кунта, паллах, сәлтәвсём чылай. Җапах та чи малтан вар-хырам тата лапә ура чирёсем пулнине палартмалла, җаван пекех әс-тән енчен аталан-

"Николай Федоров "Хисеплө академик" ята чәннипех тивёс"

Чаваш Ен Президентне Николай Федорова Раҗсейён вёрентү академикён (РВА) Хисеплө академикён ятне панә. Академин пуш уйахён 30-мёшёнче — ака уйахён 1-мёшёнче иртнө сунталәкри пёрлехи пухавёнче җапла йышәннә. РВАри улшанусем тата Чаваш Ен пусләхө академи членё пулса тәни пирки тёллөнрех Чаваш патшаләх университетчён ректорёнчен, Раҗсейён вёрентү академикён чән членёнчен Лев Кураковран ыйтса пёлтёмр.

REGNUM, Чаваш Ен пусләхө Николай Федоров Раҗсейён вёрентү академикён Хисеплө академикё пулса тәни — кётмен хыпарсенчен пёри ...

— Раҗсейён вёрентү академикён уставёнче җапла сьрса хунә: Хисеплө академик ятне сёршыври тата чикё леш ёнчи вёрентү аталанавне хайсен пите пысак тупине хывнә сынсене парассё. Тёслөхрен, Нобель премийён лауреачё Жорес Алферов — Хисеплө академик. Чаваш Ен Президентчө хисеплө академик пулса тәни вал вёрентөве аталантарас енёпе аңасла тата тёллөвлөн ёсленине сирёлетет. Сёршывамарта вёрентөве юратни җинчен нумай сәмах ваклакан, чәннипе вара нимёнле ёс те туман ертүсём те тёл пулкасассё-ске. Николай Васильевич вара — тёрремөнөх хай вёрентөпе ёслекен сын. Җакна пайярән палартрөс.

Ытларах та калам: вёрентү министрө пек те, шул директорө е вуз ректорө ыраҗанне те ёслет, урахла каласан — вёрентүри вак-төвөке те пёлме тарашать. Җаванпа та ученәйсен пёрлөхө Николай Федоров ёсне пысак хурса хакланичен тёлөнме кирлө мар. Чаваш Ен пусләхө "Хисеплө академик" ята чәннипех тивёс.

Республика шайёнче суралакан, тёрөслөсө пахақан идеясём Раҗсей шайне сёлкленөссё. Җаканта, ман шутпа, Чаваш Ен ертүҗин тупи пысак. Вунә җул каялла пусарнә "Җөнө шул" программанах илер. Аңа аңасла пурнаҗланә, унта халё федераци шайёнче — приоритетлә "Вёрентү" наци

проектөнче — пурнаҗа кёртекен шухәсём ыраҗан тупнә. Төпөр енчен, Чаваш Енре федерацин чылай чух ытти регион йышәнма шикленекен проекчөсене пурнаҗа кёртөссё. Николай Федоров Раҗсейён вёрентү академикён хисеплө академикё пулса тәни — вал ертсе пыракан Чаваш Ен аңасвөсене хаклани, йышәнни. Ахальтен мар ёнтө пирён опыт кирлине туяҗсё, аңа ытти регион та җине тарсах тишкерет. Җав вәхәтрах сакна та палартам: Чаваш Ен Президентчө — Раҗсейён вёрентү академикён Раҗсей регионёсен ертүҗисен хушшинчи пёртен-пёр Хисеплө академикё. Николай Федоров — сак пысак ята тивёснө пирвайхи ертүсө.

REGNUM ИА.

9-мёш класра вёренекенсене пёлме

Пултаруллисене лицее вёренме чёнөтпёр

Вёренү сүлө вёслениччен вәхәт нумаях та юлмарё. Аслә классенче вёренекенсем те, ашшө-амашшө те кун пек чухне канәҗа сьхатассё. Малалла аҗта вёренме каймалла, епле профессия суйласа илмелле? Паллах, сак ыйтусене васкамасар, тёллөн шутласа татса пани аван.

Җавна май паян калаҗава Муркашри лицей ертүҗисене Николай Евгеньевич СМЕРНОВА чөнтёмр:

— Чаваш патшаләх университетчө 9-мёш класра вёренекен пултарулла ачасене палартас тёллөвпе ятарла олимпиада ирттерет. Тёллөвө җапла: естествоалла наука тата гуманитария предметчөсене аван пөлөкен ачасене суйласа илессе, хыҗсан вёсене лицее вёренме йышәнассе.

Олимпиада университетра предметсёмпе экзамен тыттаракан комиссисем хатёрленё заданисем тарәх сьрса тытмалла.

Естествоалла наука предметчөсене суйласа илекен ачасен математикапа тата физикапа заданисем пурнаҗламалла пулат. Гуманитария енёпе аталанас текенсен — Раҗсей историйёпе тата ыраҗ чёлхиле, литературиле.

Олимпиада хутшанас текен ачасен заявлени сьрмалла. Җумра паспорт е вёреннө сёртен илнө сән үкерчөклө справка пулмалла. Заявленисене лицейра апрелён 13-мёшөччен йышәнатпәр. Пирён адрес җапла: Муркаш ялө, Октябрө 50 җул урам, 34 сурт. Телефон: 2-11-49.

Олимпиада апрелён 14-мёшөнче 11 сехетре пусланат. Заданисене 180 минут хушшинче пурнаҗламалла. Пурне те аңасу сунатпәр.

са җитейменнине те асәнса хавармалла. Җаванпа та җара кайма юрәхлә пулас тесен чи малтан спортпа тусла пулмалла, харпәр хай сывләхө җине ытларах пәхмалла, сиенлө йәласемпе туслашмалла мар. Сыва пурнаҗ йөрки кашни самракшан сирёл саккун пек пулмалла, аңа мён пөчөкрөн улрамаалла. Компьютер, "сенкер экран" сывләх тәшманёсём пулнине манмалла мар.

— Юлашки вәхәтра контракт пирки ытларах асәнма пуларөс.

— Раҗсей Федерацийён Президентчөн хушәвөпе килёшүллөн 2007 җулта Хёс-пәшаллә вәйсен ретөнче сержантсен салтаксен иккө виҗсёмёш пайё контрактпа каякансём шутламалла. Пёрре виҗсёмёшө вара җар ретне илсе каякансём пулмалла. Пёрремёш хут контрактпа каякансене виҗсө сунталәх илсе каяссө. Эпир вара вёсене хапал тусах кётсе илетпөр. Кәҗалтан пограничниксене контракт шучөпе пухассө. Апла пулсан җар ретне каякан яшсене унта илсе каймассө. Ытти җул вара ун йышшисём 10-12 җамрак пуллә.

Җарта службәра тарасси — кашни самракшан чыслә та пархатарлө тивёс. Апла пулсан, сывләхә сирёлетсе гражданла тивёсө түрө камалпа пурнаҗлар.

Р. ИЛЛАРИОНОВА
калаҗнә.

Адмкомиссирө

Йөркенө пәсма юрамасть

Район администрацийё сөмөнчи административлә комисси ларәвөнче право йөркине административлә майпа пәсна төрлө төслөсене пәхса тухассө. Иртнө җул, төслөхрен, унта җакнашкәл 297 протокола тишкернө. Саккунпа килёшүсөр ёс тунисенчен 224-шө арсынсем, 73-шө хөрадрәмсём.

Хәшө мөн тунә-ши текен ыйту сиксе тухрө пуль-ха. Темшөн сүлсём иртнөсёмөн арсынсем туйра мәшәрөсене алә җинче йәтса суретөп текен сәмахсём манәҗа тухассө тесен, хуравне хәвәрах әнкарма кирлө. Төрөсөх, пуҗа "симёс сөлен" сәннинне ярса минретнө хыҗсан килте ахар самана кәларакансём. Җакан йышшисём 188-ән пулчөс пөлтөр. Ку тёлөшпе иртнө җул "сөнсе" илнө чикөрөн үсөр арсынсем кәҗал та чакасан мар иккен. Сунталәк пусланнәранпа сөмьере ахар самана кәларакансём тёлөшпе сьрнә 45 протокола пәхса тухнә та ёнтө.

Асилтерни ытлашши пулмасть пулө. ЧР Право йөркине административлә майпа пәсни җинчен калакан саккуннан 19-мөш статийле килёшүллөн сөмьере харкашу кәларакансене асәрхатарассө е чи пөчөк ёс укшин пёр виҗинчен пулсә 6 виҗи таран штраф түйлеттерөсө.

Пурө кәҗал сак хушәра ад-

Л. ПАВЛОВА.

Сьрәнтәру — 2007

Райхәҗат редакцийё сьрәнтәру хакне чакарать

Районти "Сөнтөрү ялавё" хаҗата иккөмөш сур сунта илсе тәма малалла сьрәнтәрассө.

Апрельтен ытти мөн пур изданисём сьрәнтәру хакне үстерөссө пулсан, райхәҗат редакцийё аңа чакарать. Җапла эпир ку сьрәнтәру кампанийөнчө кәна укшан 10656 тенкө сьхататпәр. Җав хушәра районти "Сөнтөрү ялавё" хаҗата сьрәнса илекенсен йышө үсөссө шанатпәр.

Район хаҗатне 6 уйаха сьрәнса илмелли сөнө хак — 147 тенкө те 42 пус.

Малашне те пөрле пулар.
РАЙОН ХАҖАЧӨН РЕДАКЦИЙЁ.